

АВТОПРЕЗЕНТАЦІЯ ЗАМІСТЬ РЕЦЕНЗІЇ

Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика. Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. — К.: Либідь, 2006. — 440 с.

“Більш того, тенденція пріоритетувати мовлення і присутність, на переконання Ж.Дерріди, є частиною західної традиції **логоцентризму** (п/ж курсив — автора. — Редколегія) — віри, що на Початку існувало мовлене, креативне Слово, на зразок, “Хай буде світло”, що його прорік вічний і всюдисущий Бог” (с.7).

“Чоловіче життя, за З.Фройдом, передусім сексуальне; несексуальне існування прирікає людину на невроз, психічні негаразди. Втім, Натті Бампо в Купера ніде не демонструє еротичної налаштованості, але неодноразово зауважує, що сердечно кохається в зорях, сонці, небі, пралісі, словом, у Матері-Природі. З роману дізнаємося, що замолоду Натті втратив матір і батька, виховувався в делаварів, проте фігура матері дуже значуща в людській психіці, і коли юний Бампо досяг сексуального віку, не маючи поряд любої неньки, він переніс свою любов (лібідо) на Матір-Природу, закохався “по вуха” в неї, задовольняючи таким чином своє первісне бажання” (с.71).

“Сама врода та її використання Юдіф’ю сигналізує досить активну дію “заздрості пеніса”: її флірт фалоцентричний” (с.77).

“Певно апофеозом зазначеної якості є голослива (орфографія авторів. — Редколегія) вимога індіанки — колишньої дружини Рісі, — щоби Натті став її чоловіком (охоронцем, провайдером, коханцем тощо). Юдіф у цьому плані активніша, вона справді “бореться” за власне щастя, хоча й не мислить себе без чоловіка. І все-таки дівчина знаходить у собі сили сказати “Ні” Непосидючому, проте її орально-рецептивна установка заводить її у глухий кут...” (с.85).

“Жіночі образи роману сугестують “кастрованість”, “заздрість пеніса” та комплекс Електри, що ускладнюється дихотомією “зовнішній альтруїзм — присутній жорстокий егоїзм” та унікальним “дозріванням” електральності з перенесенням фігури батька на коханого. Структурний психоаналіз виявив вагіоцентризм озера та коїтусовість романної динаміки, лібідовивільнюючу ескейпічну фабулу, магію числа, що підтверджує едіпальність поетики твору. Образність роману імплікує насичену конденсацію лібідуальності, вагіоцентризму та прозорливості (“Соколине око”; нуртівну сексуальність (великий апетит), що, заблоковуючись, актуалізує *mortido*; комплекс кастрації (скальпування), фалічність та її похідні (високі дерева, рушниця, човни). У царині характерології більш-менш чітко виявляються анальний характер (Натті), орально-садистський (Непосидючий) та орально-садистський і анальний (Хаттер); жіночі характери демонструють здебільшого орально-рецептивну орієнтацію” (с.85-86).

“Аполлонова ж стихія настійно заявила про себе й у фреймі роману. Починається він зі сцени в галереї античної скульптури, де поміж інших фігур є й статуя Аполлона. Закінчується роман розкішним описом Пантеону, перебуваючи в якому Кеньон і Хілда однаково відчувають особливу піднесеність, богоприсутність. У рамках композиційного фрейму аполлонівське та діонісійське начала неодноразово пересікаються, взаємодіють, конфліктують, але, на загал, у цій амальгамі все-таки трішечки переважає аполлонівська стихія, що й засвідчує її домінування в психічній структурі письменника” (с. 54).

“І все-таки Натаніель Готорн, незважаючи на великий авторитет Гегеля у США в середині XIX століття, вдається до делікатної корекції його теорії. Спершу вустами Мірієм він картає деяких скульпторів за створення голих (чи майже голих) фігур із банальними назвами “Венера”, “Німфа”, “Єва”; ратує за те, що сьогодні людина “принципово одягнена”, і одяг має чимале значення, тож і ліпити треба фігури в одязі. Натомість в часи давні античні скульптори справді бачили довколо себе напівголих красунь і красенів, тому, природно, й творили їх у мarmorі. Отже Мірієм (і автор) стверджує історичний підхід до скульптуротворення на відміну від Г.Гегеля, котрий покладався сповна на античний взірць” (с. 159-160).

“Глибинна едипальність трансформує образ сестри у фігуру матері, а вчинок Родеріка — у першоосновний лібідуальний акт-бажання. Страждання ж і відчуття провини Родеріка принципово нагадують нам про спокуту й самопокарання Софоклового Едіпа та Іокасти. Так само фройдівського (лібідуального) змісту набувають устремлені у височінь готичні вежі й вікна; довгі коридори з багатьма дверима, через які можна ввійти до різних помешкань; образ дракона, якого здолав лицар Етелред; нарешті, вже проаналізована сцена поховання живої людини в підвалі замку” (с. 190).

“Великий масив філософської лірики поетеси дає підставу для того, щоб визначити ці поезії як андрогінні, оскільки вони вдало поєднують риси чоловічого та жіночого письма, демонструють деконструкцію традиційної феноменології статі, порушують патріархальну модель світу у зв'язку із входженням жінки в чоловічу культуру” (с.436).

NN.

Передплачуйте

СЛОВО *i* ЧАС

– єдиний академічний

літературознавчий журнал

про українську та світову літературу.

Передплатний індекс – 74423.

Електронний варіант

на Web-сторінці за адресою:

www.word-and-time.iatp.org.ua

